

פרטי כל מס. 17/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט שהתקיימה
ביום ג', י"ג בתמוז תשי"א (17.7.51)
בשעה 11.50.

נוכחים:

חברי הועדה:

נ. ניר - היו"ר
ב. אזניה
ע. אסף
ד. בר-רב-האי
ב. צ. דינבורג
ז. וורהפטיג
י. כסה
י. קלבנוב
ז. שזר
א. תבורי

מוזמנים:

ח. צדוק - מטעם משרד המשפטים
מר הנגבי -

היו"ר נ. ניר:

פותח את הישיבה.

אני רוצה להסביר את מטרת הישיבה הזו.
כזכור לכם, בחרתם בוועדת משנה לענין חוקי הגנת המדינה. בינתיים
נכנס חוק שיויון האשה לתחום עבודתה של ועדת המשנה. לחוק זה הקדשנו
שלוש ישיבות. רוב חברי הועדה עסקו בכל מיני ענינים אחרים, ישבו
חברי ועדת המשנה במשך שבוע שלם וקיימו חמש ישיבות. אנו הגענו,
בהתאם להוצאת מר ח. צדוק, גמרנו את הפרק הראשון - בעיות הגבלת
חופש הפרט בצורה שהוא יכול לבוא בפניכם ובפני הסליאה ואנו עומדים
עתה לגמור את שאלת הצנזורה. הטיוטה כבר מוכנה, אם כי לא עברנו
עליה. השאלה העומדת עתה בפנינו היא; יש להביא תחילה את כל 8 הפרקים
שאנו יכולים לקבל החלטה שאנו מביאים את אותם שלושה או ארבעה
פרקים שיש לנו צורך בהם. מכל מקום עלינו להביא ענין זה עוד לכנסת
הראשונה. נשאלת השאלה: מתי נביא זאת לקריאה שניה ושלישית. אנו
מביאים ענין זה בפני מליאת ועדת החוקה שתחליט על כך, מה לעשות
בחוקי הגנת המדינה. ישנה אפשרות נוספת להביא לקריאה ראשונה רק
את שני הפרקים שעברנו עליהם: (1) בעיות הגבלות חופש הפרט. (2) שאלת
הצנזורה. אני אינני רואה כל סיכוי שנוכל לקרוא לוועדת החוקה, חוק
ומשפט במשך כמה שבועות, ורק כמה שבועות נשארו לכנסת הראשונה ואני
על דעת עצמי, אינני יכול להחליט דבר. על ועדת החוקה להחליט מה
עלינו לעשות עתה.

ד. בר-רב-האי:

אני רואה את הויכוח הזה כמסגרת מסוימת לדיון. אנו קשורים בהחלטת ועדת הכנסת, ועלינו להביא באותה שעה גם את ביטול תקנות ההגנה לשעת חירום ואת חוקי הגנת המדינה. אין כל אפשרות להביא את החלק השני בצורה חלקית. לדעתי, יש הכרח לראות את החוק בשלמותו ואין להביא רק פרק אחד זה או אחר. אני חולק על דעתו של היושב-ראש, כי שני פרקים כבר מוכנים. נכסן הוא, כי הפרק הראשון המדבר בשאלות הגבלות חופש הפרט - ~~הוא~~ או מעצרים אדמיניסטרטיביים - זה מוכן. שאלת הצנזורה - לא הייתי אומר, שפרק זה מוכן. ישנן בעיות של צנזורה כלכלית, ישנן בעיות של צנזורה על הדואר, כלומר צנזורה של פרסומים. אם עברנו על צנזורה של פרסומים, הרי יש הכרח לשטוע על הצנזורה הצבאית. על הצנזורה הכלכלית - טרם שמענו כלל. יש לציין, כי פעמיים הזמנו את הצנזור הכלכלי, גוף זה הוא כה מעורפל, כי אני מניח, שיש צורך בצנזורה כלכלית לימי מלחמה והברחת מטבע זר. כל זה הוא פרק חשוב מאד, ויש לדעת כיצד הוא פועל ומה התועלת במציאותו. כך, שאני רואה לפני רק פרק אחד מוכן, שהוא חלק ממערכת שלמה של הגבלות. המסקנה עצובה מאד, אין כמובן מפתח, אנו לא נוכל להביא זאת בצורה חלקית. אני מתאר לעצמי שכולנו היינו רוצים להיות מאחורי ה"סיוט" ושנוכל לעבור דרך הדרדגלים של התקנון הפרלמנטרי. אני מציע להשלים עם המציאות.

לדעתי, יש להודיע לכנסת את המצב.

ע. אסר:

י. קלינרוב:

אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי. אני, אמנם, הייתי בין אלה שהצביעו בשעתו בעד ביטול תקנות שעת חירום, והוטל על הועדה להכין את ביטול החוק והכנת חוקי הגנה חדשים - דברים אלה צריכים להיות צמודים. לדעתי, עשתה ועדת המשנה כל אשר היה ביכולתה. הועדה התאספה, בחום הגדול, בתל-אביב, ישבנו ועבדנו. אנו יכולים להגיד בסיפוק, כי עשינו עבודה ניכרת, גם בקשר לחוק שיויון האשה וגם בשני הפרקים האלה. אינני רואה כל אפשרות להמשיך בעבודה בקשר לחוק שלפנינו. כמובן, שישנה כאן טענה פורמלית, אם אפשר להביא בפני הכנסת רק פרקים אחדים מתוך החוק - לי נראה שזהו דבר בלתי אפשרי. יתר ששת הפרקים, אף הם חשובים, ואם אפשר לבטל את תקנות שעת חירום בכללם ולקבל רק חוק חלקי, כי באופן כזה יתבטלו כל ההגבלות הנוגעות ליתר הפרקים - זהו דבר בלתי אפשרי ובלתי רצוי.

לפי מהלך העבודת עתה, ברור, כי אם היינו מניחים היום הצעת חוק על שולחן הכנסת, היינו צריכים לקבוע את הקריאה הראשונה בחוק זה רק לחודש אוגוסט, בניח מ-6 - 14 לאוגוסט, אחרי הבחירות. יש להניח, כי חלק מחברי הועדה לא יהיו חברי הכנסת השניה, ואין להניח, כי מוסדות הכנסת יוכלו לעשות עבודה תחוקתית, אפילו אם אין הדבר כרוך בחוק כה חשוב. הכנסת תתאסף אחרי הבחירות לסקס חגיגי. עם כל הרגשת אי-הסיפוק שיש לי מעבודה זו, מכיון שאני יצגתי את אלה הדורשים את ביטול החוק ועדיכת חוק חדש - אולם אין אפשרות לציין את אלה כשלעצמי לא חשבתי, ולא אוכל להגיד שאני מצטער באופן מיוחד על זה, אך אני לא חשבתי על ביטול תקנות שעת חירום וקבלת חוק חדש, פרט לזה שחוק זה הפך לדבר אקטואלי בחודשים האחרונים של הכנסת. לולא המעצרים, לא היה מדובר על חוק זה, אם כי ברוב ככנסת ובכללם גם חברי מפלגת פועלי ארץ-ישראל רוצים לראות בביטולם של חוקים בריטיים והחלפתם בחוקי ישראל, הוציאו את הרוח מן הבקבוק. מכל מקום עלינו לקבל החלטה שאיננו עובדים יותר. אני חושב שעלינו להודיע על כך לכנסת, כי היא סוף כל סוף יכולה להחליט אחרת.

היו"ר נ. ניר:

הרשו לי לדבר לא כיושב-ראש הועדה, אלא כחבר הועדה. הכנסת הטילה עלינו, באופן הברור ביותר את התפקיד להביא לפני שני דברים גם יחד: ביטול חוקי הגנה, והנאת חוקים ~~החדשים~~ חדשים להגנת המדינה, ונתנה לנו זמן של שבועיים. ברור מראש שאיננו יכולים תוך כדי שבועיים להכין חוק זה, אולם, יתכן שהיינו יכולים לעשות זאת לולא היו מטילים עלינו דברים אחרים, לא מן הנסנע שהיינו גומרים את החוק. אני חושב שישנה עוד אפשרות לצאת מן המיצר כפי שאני רואה, אינני חושב שלא נוכל לשבת באוגוסט ולקבל חוקים. הכנסת הראשונה עדיין יושבת ומקבלת חוקים חדשים - אם יש צורך בכך. אני כבר חשבתי על הדוגמא של החגיגה שקבלה מועצת המדינה הזמנית ב-10.2 - לדעתי, היה זה אקט גדול גם לאחר שהיה ברור

היו"ר נ. ניר:

שמתכנסת הכנסת הראשונה, בכל זאת קבלנו את הדבר הזה. כאשר אנו יושבים בוועדת הששנה, חברי הועדה מתווכחים, לא רק כאילו ישנו במליאת ועדת החוקה, אלא בכנסת, ואם הויכוח ימשך בצורה זו לא נגיע אף פעם למליאה. לדעתי, אפשר לבטל את ועדת המשנה ומליאת ועדת החוקה תשב יום יום, נמשך שבועיים, אינני חושב שכולם עסוקים יום יום בהרצאות ונכין את החוק עם ההסתייגויות כך שמהקריאה הראשונה לשניה לא נצטרך לשבת וב-6.8 נוכל לגמור את החוק - זו הצעתי הפשוטה. בתקופה זו נוכל להכין את החוק בצורה כזו שיהיה מוכן להביאו בפני המליאה, וב-7.8 יובא החוק לקריאה שניה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת ניר - 1
בעד הצעת חבר הכנסת בר-רב-האי - הרוב.

היו"ר נ. ניר: אני מציע לחבר הכנסת בר-רב-האי לנסח את הצעתו, כי צריך לדעת מה להודיע בכנסת. אינני יודע עדיין באיזה צורה אעשה זאת. יתכן! כאשר אביא היום את חוק שיויון האשה, או שאעמיד זאת בסדר-היום של הכנסת.

ב. אזניה: אני מציע, כי אנו מטילים על יושב-ראש הועדה להביא זאת לידיעת הנשיאות.

היו"ר נ. ניר: אני מבקש מחבר הכנסת בר-רב-האי למסור לי את הצעתו בכתב, ולאחר זאת נחליט אם להודיע על כך לכנסת או לנשיאות.

ד. בר-רב-האי: הצעתי היא כדלקמן:
"ועדת החוקה, חוק ומשפט מביאה לידיעת הנשיאות הכנסת, כי בישיבתה מהיום היא החליטה להפסיק את הדיון בחוק הגנת הסרינה, ופאת מתוך הנימוקים הבאים:

1. עיבוד החוק נמסר לוועדת משנה אשר התחילה לדון בו פרקים פרקים.

2. ועדת המשנה סיימה את דיונה בפרק אחד הדן בשאלת הגבלות חופש הפרט ומעצרים אדמיניסטרטיביים, אבל טרם הספיקה להעביר את הפרק הזה במליאת הועדה.

3. היא התחילה כמו כן את הדיון בפרק השני המוקדש לשאלות הצנזורה הצבאית והכלכלית וטרם שמעה את כל הצדדים הנוגעים בדבר.

4. ועדת הכנסת החליטה בזמנו שיש להביא בפני מליאת הכנסת לקריאה ראשונה את חוק ביטול תקנות שעת חירום יחד עם הצעת החוק החדש.

5. הועדה איננה רואה אפשרות להביא לקריאה ראשונה בכנסת הראשונה את החוק החדש בשלמותו וכמו כן היא מתנגדת לקיים קריאה ראשונה על חלק של החוק.

במסיבות אלה אין הועדה רואה אפשרות להצביע= נתון תקופת קיומה של הכנסת הראשונה לקיים את הקריאה הראשונה בשני החוקים הנידונים ועל אחת כמה וכמה לסיים את הקריאה השניה והשלישית של החוקים הנ"ל.

אולי כדאי להוסיף, כי אנחנו מבקשים
מנשיאות הכנסת להעביר את החומר

היור"ב. ניר:

לכנסת השניה?

הרי לא נשרוף את החומר. הכנסת השניה
אם תרצה לראות את החומר הזה, תוכל

ד. בר-רב-האי:

לעשות זאת.

אני מציע לכתוב כך: החומר שהועדה
הציע יעמוד לרשות הכנסת השניה.

ח. צדוק:

בשם מר קליבנוב, בר-רב-האי ונשמי אני
מציע לוועדה לקיים ישיבת-מסיבת פרידה

ז. וורהפטיג:

ליושב-ראש.

ההצעה נתקבלה

(התאריך יקבע).

אני מודה לוועדה על החלטתה.

היור"ב. ניר:

הישיבה נבעלה בשעה 12.10.